

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра філософії та релігієзнавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 17.10. 2018 р.

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

ЛЮДИНА І ПОЛІТИКА

Підготовки бакалавра

галузі знань 0203 Гуманітарні науки

напрямку підготовки 6.020301 Філософія

Програма навчальної дисципліни «Людина і політика» підготовки бакалавра галузі знань 0203 Гуманітарні науки, напряму підготовки 6.020301 Філософія

Розробник: Гудзенко О.Г., доцент кафедри філософії та релігієзнавства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, к.філос.н., доцент.

Рецензент: Возняк С.С., професор кафедри культурології та хореографічного мистецтва Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, к.філос.н., доцент.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства

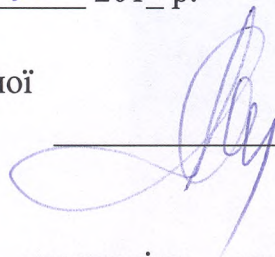
протокол № 3 від 26.09 201_р.

Завідувач кафедри: Ю.Г.Борейко

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету історії, політології та національної безпеки

протокол № 3 від 6.10 201_р.

Голова науково-методичної комісії факультету

А.Г.Шваб

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Бакалавр галузь знань 03 Гуманітарні науки напрямок підготовки 6.020301 Філософія	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 4
		Семестр 7-ий
ІНДЗ: €		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 18 год.
		Самостійна робота 76 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Вивчення курсу передбачає ознайомлення студентів з такими основними категоріями, як політична людина, політичний статус особи, політична роль, маса, натовп і сформувані у них навички самореалізації не тільки як свідомого громадянина, а й як потенційного лідера, політика, державного урядовця, від рівня професійності якого залежатиме майбутнє суспільства.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у такому питанні, як розуміння динаміки взаємовпливу людини та політики, зокрема, через оволодіння постмодерними методами і підходами з метою проведення аналізу світової політики та ролі людини у її формуванні, модерних теорій формування політичної ідентичності, а також закономірностей розвитку людини у політиці, що є необхідним компонентом формування напрямків і способів власної політичної активності.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Предмет курсу «Людина і політика»					
Тема 1. Принципи та методологічні підходи курсу «Людина і політика»	12	2	2	8	
Тема 2. Ідентичність, її політичні параметри	12	2	2	8	
Тема 3. Проблематика життя людини та її політичний зміст.	12	2	2	8	
Тема 4. Проблематика смерті людини у політиці крізь призму аксіологічних аспектів буття людства.	12	2	2	8	
Тема 5. Безпека особи в умовах глобалізації	12	2	2	8	

Тема 6. Тероризм – як проблема політичної маніпуляції смертю у ХХ столітті	14	2	2	8	2
Разом за модулем 1	74	12	12	48	2
Змістовий модуль 2. Людина як первинний суб'єкт політики у сучасному світі					
Тема 7. Людина і конфлікти у політиці: особливості, шляхи трансформації, контекст та причини	12	2	2	8	
Тема 8. Людина і політика в Україні – специфіка взаємовпливу.	14	2	2	10	
Тема 9. Проблеми церкви та релігійних організацій у сучасних засобах масової інформації в Україні	16	2	2	10	2
Разом за модулем 2	42	6	6	28	2
Всього годин:	120	18	18	76	4

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль I. Предмет курсу. Людина і політика.

Тема: Принципи та методологічні підходи курсу «Людина і політика».

Історичні етапи політичної діяльності людини в Україні. Конституція П. Орлика як системна спроба означення людини у політиці.

«Чаша та меч: наша історія, наше майбутнє» Ріане Айслер – декодування розкопок та його вплив на методологію дослідження історичних форм буття людини в політиці.

Тема: Ідентичність, її політичні параметри

Проблема чужинця у праці Б. Вандерфельса «Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого»

Проблематика ідентичності у «Антропології з нормативної точки зору» І. Канта.

Тема : Проблематика життя людини та її політичний зміст..

Тілесність як аспект усвідомлення людиною власного буття. Політизація тілесності. Ю. Тульчинський про тіло свободи. Ж. Бодріяр про стриптиз. Ж. Батай про історію еротизму.

Тема: Безпека особи в умовах глобалізації

Концепція безпеки особи та її сучасний зміст. Безпека особи у євроатлантичному просторі. Безпека особи в Україні.

Тема Тероризм – як проблема політичної маніпуляції смертю у ХХ столітті..

Дюррозель Ж. Б. в Історії дипломатії від 1919 року до наших днів про поняття війни, сепаратизму та тероризму.

Змістовий модуль II. Людина як первинний суб'єкт політики у сучасному світі

Тема. Аксіологічні детермінанти буття людини як первинного суб'єкта політики у сучасному світі.

Проблематика громадянських цінностей у праці Ю. Габермаса «Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство».

Тема: Людина і конфлікти у політиці: особливості, шляхи трансформації, контекст та причини

Особливості конфліктів в українській політиці – динаміка, перспективи.

Дискурсивні конфлікти у праці Р. Кіся. «Фінал третього Риму. Книга друга. Осторононь Азіопи»

Тема: Реальність, час і простір у взаємозв'язку «людина-політика»

Категорії порядку та хаосу в політиці. Калугинас А. «Порядок – хаос – virtualis». Мережеві принципи формування політичних зв'язків. Кастельс М. про становлення суспільства мережевих структур.

Тема: Толерантність як елемент політичної культури

Поняття толерантності, актуальність його політичних імплікацій.

Шендрик С. Толерантність як моральний чинник формування нової політичної культури.

6. ІНДЗ

Індивідуальним навчально-дослідним завданням для студентів є написання есе.

Есе – це розв’язання конкретної проблеми, яке ґрунтоване на теоретичному осмисленні вивченого матеріалу та опрацьованої літератури з урахуванням суспільно-значущих тем, викладене на 7-8 сторінках (12600-14400 знаків). Есей є однією з найпростіших форм науково-аналітичного тексту. Найчастіше його метою є аргументоване висловлення автором особистої точки зору щодо певної дуже конкретної проблеми.

В оцінюванні будуть враховані:

- актуальність та чітке формулювання проблеми;
- оригінальність розв’язання;
- аргументація: за і проти.

Тематика есе

1. Особа в політичному процесі.
2. Мотиви участі особи в політичному житті.
3. Причини і форми політичного протесту.
4. Людина як об’єкт і суб’єкт політики.
5. Стан політичної активності громадян України.
6. Соціальні механізми політичної соціалізації.
7. Механізм залучення особи до політичного життя.
8. Вплив особи на політичні події.
9. Діяльність професійного політика.
10. Моральні аспекти політичної поведінки політика.
11. Концепції політичної участі.
12. Політична психологія як галузь політичної науки.
13. Доктрини самореалізації людини через державу.
14. Філософські і соціально-психологічні моделі соціалізації індивіда.
15. Активність і пасивність як форми політичної участі.
16. Особливості електоральної поведінки в сучасній Україні.
17. Відчуження як феномен: сутність, основні форми прояву та шляхи подолання.
18. Політична пропаганда як засіб маніпулювання.
19. Особливості політичної поведінки особи в умовах перехідного суспільства.
20. Програма політичної діяльності: специфіка її побудови.
21. Абсентеїзм як тип політичної поведінки.
22. Порівняльний аналіз політичної участі людей у країнах Заходу і Сходу.
23. Особливості політичної соціалізації сучасної української молоді.
24. Роль ідеології в залученні особи до політичної діяльності.
25. Моделі маніпулювання свідомістю, їх ознаки.
26. Політологічний аналіз концепції “одномірної людини” Г. Маркузе.
27. Конформізм, нонконформізм, колективізм та індивідуалізм у політиці.
28. Проблема натовпу в політичній науці.
29. Об’єктивні і суб’єктивні детермінанти політичної діяльності.
30. Маніпулювання політичною свідомістю: теорія і практика використання.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль	Модульний контроль	Загальна кількість
--------------------------	---------------------------	---------------------------

Модуль 1						Модуль 2	Модуль 3		ть балів			
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2			ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	30	30	100
3	3	3	3	3	3	4	4	4				

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Айслер Р. Чаша та меч: наша історія, наше майбутнє / Ріане Айслер; пер. з англ. Н. Комаров. – К. : Сфера, 2003. – 355 с.
2. Арістотель. Політика / Арістотель; пер. з давньогр. О. Кислюк. – К. : Основи, 2000. – 239 с.
3. Батай Ж. Історія еротизму / Жорж Батай // Незалежний культурологічний часопис „І” – 2004. – № 33. – С. 12-13.
4. Бжезінський З. Велика шахівниця / Збігнєв Бжезінський; пер. з англ.. О.Фешовець. – Львів – Івано-Франківськ : Лілея-НВ. – 2000. – 236 с.
5. Бовуар С. Друга стаття. У 2 т. / Сімона де Бовуар; пер. з фр. Н. Воробйова, П.Воробйов, Я. Собко. – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 1995. – Т.2. – 392 с.
6. Бодріяр Ж. Символічний обмін і смерть / Жан Бодріяр; пер. з фр. Л.Кононович. – Львів : Кальварія, 2004. – 376 с.
7. Бодріяр Ж. Стриптиз / Жан Бодріяр // Незалежний культурологічний часопис „І” – 2004. – № 33. – С. 68-82.
8. Вайз Ч. Становлення парламентаризму в Україні: на тлі світового досвіду /Чарльз Вайз, Павло Кислий. – К. : Абрис, 2000. – 414 с.
9. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого /Бернгард Вальденфельс; пер. з нім. В. І. Кебуладзе. – К. : ППС – 2002, 2004. – 206 с. – (Сучасна гуманітарна бібліотека).
10. Вейль С. Укорінення. Лист до клірика / Сімона Вейль ; пер. з фр. Є. Єременко. – К. : Дух і Літера, 2001. – 296 с.
11. Вельш В. Наш постмодерний модерн / Вольфганг Вельш; пер. з нім. А.Л.Богачова, М. Д. Култаєва, Л. А. Ситніченко. – К. : Альткпрес, 2004. – 328 с.

12. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / Юрген Габермас, пер. з нім. А. Онишко. – Львів : Літопис, 2000. – 420 с.
13. Гальтунг Й. Трансформація конфлікту мирними засобами: трансценд метод /Йоган Гальтунг; пер. з англ. Я. Семиколенова, С. Яринич. – К. : Бланк-Прес, 2000. – 157 с.
14. Гегель Г. В. Ф. Основи філософії права, або Природне право і державознавство / Георг В. Ф. Гегель; пер. з нім. Р. Осадчука, М. Кушніра. – К. : Юніверс, 2000. – 336 с.
15. Гендерне законодавство: порівняльний аналіз та коментарі : [зб.наук.праць / ред.. О. І. Сулова, Е. Р. Рахімкулов]. – К. : Заповіт, 2005. – 56 с.
16. Денисенко В. М. Аксіологія динаміки політичних процесів / В. М. Денисенко, В. Й. Климончук. – Львів : Простір-М, 2005. – 246 с.
17. Денисенко В. М. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. М. Денисенко, С. М. Матвієнків, В.Ю.Штерн. – Львів : Астролябія, 2007. – 360 с.
18. Денисенко В.М. Дискурс свободи: утопія та реальність вибору / Валерій Миколайович Денисенко, Василь Йосипович Климончук, Юрій Олексійович Привалов. – Львів : Астролябія, 2007. – 212 с.
19. Донченко О. Архетипи соціального життя і політика. (Глибинні регулятиви психополітичного повсякдення) : Монографія / Олена Донченко, Юрій Романенко. – К.: Либідь, 2001. – 334 с.
20. Дюррозель Ж. Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Жан-Батіст Дюррозель; пер. з фр. Є. Марічев, Л. Погорєлова, В. Чайковський. – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 1999. – 903 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Політична психологія: визначення, предмет, функції.
2. Доктрини самореалізації людини через державу.
3. Ідея пріоритету самоцінності людини.
4. Філософія громадянського суспільства і політичної свободи.
5. Філософські та соціально-психологічні моделі соціалізації індивіда.
6. Соціалізація як процес розвитку особистого контролю (З. Фрейд).
7. Соціалізація як результат міжособистісного спілкування (Ч. Кулі).
8. Соціалізація як включення індивіда через рольове навчання (Т. Парсонс, Р. Доусон, К. Превіта).
9. Соціалізація як поведінка під впливом “батога і пряника” в контексті біхевіоризму.
10. “Модель підкорення” як основа політичної соціалізації.
11. “Модель інтересу”, її суть та значення в процесі політичної соціалізації індивіда.
12. Поняття особи, умов і чинників її розвитку як суб’єкта політики.
13. Основні показники активності особи.
14. Сутність участі особи в політичному житті.
15. Форми і різновиди участі особи в політичному житті.
16. Активність і пасивність як форми політичної поведінки особи.
17. Індиферентність як форма політичної поведінки, її специфіка.
18. Сутність екстремізму як форми політичної поведінки особи.
19. Конформізм і нонконформізм, колективізм та індивідуалізм у політиці.
20. Мотиви і чинники участі особи в політиці.
21. Ступені політичної участі особи.
22. Політичний протест, його специфіка.
23. Абсентеїзм, його сутність, причини виникнення.
24. Соціалізація як механізм “політичної підтримки” і як рольовий тренінг.
25. Основні типи політичної соціалізації, їх загальна характеристика.
26. Гармонійний тип політичної соціалізації, його специфіка.

27. Сутність плюралістичного типу політичної соціалізації.
28. Ознаки і специфіка конфліктного типу політичної соціалізації.
29. Гегемоністський тип політичної соціалізації, його сутність.
30. Становлення особи в політичній культурі.
31. Самоактуалізація людини в політиці (реалізація інтересів і переконань у політичній сфері).
32. Вплив державно-владних відносин на політичну поведінку особи.
33. Значення ідеології в залученні особи до політичної діяльності.
34. Сутність політичної активності людини, її показники.
35. Політична поведінка особи при переході від тоталітаризму до демократії.
36. Психологія натовпу.
37. Основні вимоги і завдання діяльності політика.
38. Особливості депутатської діяльності.
39. Побудова програми політичної діяльності.
40. Політичний обов'язок і політична відповідальність за політичні дії.
41. Роль особи в історії та політиці, її оцінка.
42. Чинники, що визначають роль особи в політиці, їх сутність.
43. Маніпулювання політичною свідомістю особи і його складові.
44. Політична пропаганда як засіб маніпулювання людьми.
45. Роль ірраціональних чинників у політичній діяльності особи.
46. Об'єктивні і суб'єктивні детермінанти політичної діяльності, їх особливості.
47. Чинники результативності політичної діяльності.
48. Політичний переворот, радикальний, реформаторський типи політичної діяльності, їх специфіка і роль у політичному житті.
49. Представницька і безпосередня політична діяльність, їх ознаки.
50. Основні стилі політичної діяльності (депресивний, демонстративний, компульсивний, параноїдальний та ін.).
51. Прийоми політичного маніпулювання, їх характеристика.
52. Сутність "психологічної" моделі маніпулювання.
53. "Раціональна" модель маніпулювання, її ознаки.
54. Типологія участі за Л. Мілбертом.
55. Типи особистості за Є. Вятром.
56. Відчуження як феномен: сутність, основні форми прояву.
57. Шляхи подолання відчуження.
58. Зміст, форми і методи політичної соціалізації в сучасній Україні.
59. Типологія політичної участі за А. Маршу.
60. Електоральна поведінка як форма участі людини в політичному житті.

Залік відбувається у вигляді письмової і усної відповіді студентів на запропоновані викладачем запитання.

Схвалено Вченою радою
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
Протокол № __ від _____ 201 р.

Проректор з науково-педагогічної

і навчальної роботи та рекрутації

Навчальний відділ

Юридичний відділ

С. В. Гаврилюк

Л. О. Заєць

А. В. Маїло